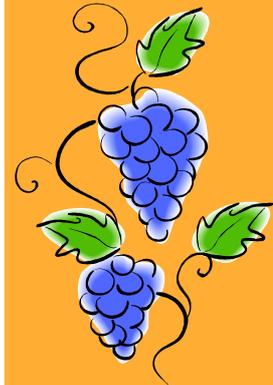

שימוש בצמחי מלכודת ונדיפיות להקטנת האוכלוסייה של וקטור מחלת הצהבון לגפנים

מיצויים משיח אברהם הופרדו בגז כרומטוגרף ותגובת מחושי הציקדות לפרקציות השונות נבדקה ב-GC-EAD. אותרו שני מקטעים החשודים כפעילים. מקטע אחד עורר תגובה בעיקר במחושי הזכרים והשיני בנקבות. ב-GCMS זהו החומרים המעוררים תגובה בנקבות ובזכרים. החומר שזוהה כמעורר תגובה בזכרים אינו קיים מסחרית. החומר שזוהה כמעורר תגובה בנקבות קיים מסחרית. חשיבותו הביולוגית של החומר אומתה בשני מבחנים ביולוגיים: תגובת המחושים של הנקבות והזכרים לריכוזים שונים של החומר הסינטטי ב-EAG ומשיכת הציקדות לריכוזים שונים של החומר באולפקטומטר. החומר נמצא כמושך את הציקדות הנקבות בריכוז של $100 \mu\text{g/ml}$ בריכוזים גבוהים יותר הציקדות מגיבות לחומר אך לא נמשכות אליו יותר מאשר לממס ששימש כביקורת. הזכרים לא הראו משיכה לחומר בהשוואה לממס ששימש כביקורת.

בכדי להגיע לשלב היישום יש לבדוק את השפעת שתילי שיח אברהם בפינת הכרם על רמת הנגיעות בפיטופלסמה במספר כרמים נוספים לאורך מספר שנים. יש לבחון את השפעת החומר המעורר את הנקבות בשטח כאמצעי למשיכת הציקדות, לנסות ולבודד את החומר אליו הגיבו הזכרים ולבדוק את החומרים במהלך העונה בכדי לבחון האם קיימים שינויים בתגובת הציקדות לחומר הפעיל במהלך העונה.

מחלות הצהבון בכרמים הן בעלות חשיבות כלכלית בעולם כולו. הגפנים הניטעות כיום בארץ נקיות מהפתוגן וההדבקה מתרחשת בכרם ע"י וקטור(ים) המחלה. החרק היחיד הקיים בכרמים בישראל ונמצא מעביר פיטופלסמה לגפן בעולם היא הציקדה *Hyalesthes obsoletus* להלן HO בתוכנית הנוכחית נבנית התשתית לפיתוח מלכודות לווקטור HO המבוססות על שיח אברהם או על הנדיפים שלו, כאמצעי למשיכתו ובכך לשיבוש הגעתו אל הכרם.

מטרות המחקר: א. בחינת ההשפעה של פיזור מלכודות עם צמחי מלכודת על הפחתת אוכלוסיית הווקטור בכרם. ב. בידוד וזיהוי מרכיבי מיצויי עלי שיח אברהם המזוהים על ידי מחושי ה-HO ג. בחינת יכולת המשיכה של מרכיבים ממיצויי עלי שיח אברהם על HO

מהלך המחקר והתוצאות: שתילי שיח אברהם הוצבו במלכודות או נשתלו וכוסו ברשת בשתי צורות פיזור. מלכודות צהובות שימשו לניטור אוכלוסיית הציקדות. המלכודות הוצבו על שתילי שיח אברהם ובתוך הכרם. המלכודות נאספו אחת לשבועיים, הציקדות נספרו. בסוף העונה מופו הגפנים באזור השתילים לנוכחות סימפטומים של מחלת הצהבון. במחקר מצאנו כי שתילים של שיח אברהם מקטינים את כניסת הציקדות לכרם. יתכן וניתן ליחס את הירידה בנגיעות בפיטופלסמה בכל הכרם לנוכחות שתילי שיח אברהם בפינת הכרם.

עורך ראשי

דר' דוד כהן

עריכה ועיצוב

זמיר עשור

מערכת

אלקנה בן ישר, מנשה כהן, שלומי כפיר, איריס אדרי.

כתובת המערכת

בית מיג"ל, א.ת. דרומי קרית שמונה

מרכז מידע:

mop-zafon.org.il

דואר אלקטרוני

iris@migal.co.il